

MARKER KOMMUNE

Teknikk og samfunn

Vår ref.: 22/586 - 4 / ANNHAL

Arkiv: FE-144

Deres ref.:

Dato: 08.03.2024

Birdlife Norge Avdeling Østfold
c/o Rebecca Benedicte Solhaug Smed Grønvolds vei 18
1580 Rygge

Offentlig høring - Interkommunal plan for naturmangfold i kommunene langs Haldenvassdraget

Aurskog-Høland, Marker, Aremark og Halden har vedtatt at utkast til en felles interkommunal plan for naturmangfold skal legges ut på offentlig høring. Vedlagt følger planutkastet, som også er tilgjengelig [her](#) på Marker kommunes hjemmeside.

Eventuelle merknader og innspill til planforslaget sendes skriftlig på følgende måter:

- [Formslenke](#)
- Brev til adresse: Marker kommune, Pb.114, 1871 Ørje
- Elektronisk til post@marker.kommune.no

Frist for merknader og innspill er **innen 21.april 2024**. Dersom dette sendes per brev eller elektronisk, merk forsendelsen «*Innspill til interkommunal plan for naturmangfold*».

Behov for en plan for naturforvaltningen

Kommunene ser behov for en plan for naturforvaltningen, både for å samordne og forbedre kunnskapsgrunnlaget og for å følge opp kommunenes ansvar. Kommunene driver klimaarbeid. Ivaretagelse av natur og arbeid med klima henger sammen. De siste tiårene har overvåking vist at global temperatur øker mye og raskt og i tillegg er ødeleggelse og tap av arter/økosystemer økende. Begge forhold påvirker menneskene i stor grad, og det trengs oppmerksomhet. Dette er bakgrunnen for at FN har ekspertpaneler både knyttet til klimaendringer (IPCC) og naturendringer (IPBES).

En plan for naturmangfold vil være å levere premisser for hvordan naturen omtales og omhandles i overordnet kommuneplan og hovedmål om å ta vare på natur- og kulturarv. Haldenvassdraget binder kommunene langs vassdraget sammen. Kommunene Aurskog-Høland, Marker, Aremark og Halden samarbeider og har gjort det i flere tiår knyttet til vannforvaltningen. Det er hensiktsmessig å videreføre samarbeidet knyttet til overordnet naturforvaltning.

Planens hovedgrep og oppbygging

Å ha samlet kunnskap og retningslinjer om hvordan natur kan og bør forvaltes i og langs et helt vassdrag er unikt i kommunal sammenheng. Kommunene langs Haldenvassdraget har fått mye positiv oppmerksomhet fordi det legges opp til helhetlig naturforvaltning på den måten.

Planens viktigste grep er at et omfattende og detaljert kunnskapsgrunnlag er samlet, og dette gir grunnlag for aktuelle temaer som er omtalt i selve tekstdelen av planen. Videre er

Mulighetene
er mange

Kontoradresse:

Postadresse:

Postboks 114, 1871 Ørje

E-post: post@marker.kommune.no

Telefon: 69 81 05 00

Bankgiro: 1050.07.20382

Org.nr: 00964944334

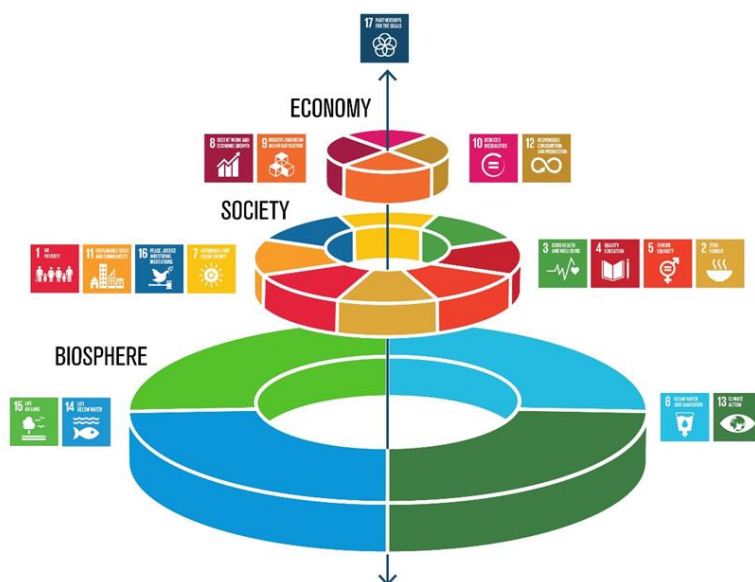
det angitt mål og strategier for hvert tema. Ett av vedleggene inneholder forslag til tiltak. Ingen tiltak vedtas i forbindelse med vedtak av selve planen. Hver enkelt kommune vil årlig bruke planen og idébanken for tiltak i forbindelse med økonomiplan- og budsjettarbeidene for å avklare hvilke tiltak som skal gjennomføres i kommunene.

Hoveddelen i planen er bygget opp av målsetninger og strategier. Det er gjort med den hensikt at kommunene vil kunne variere i hvilke virkemidler og tiltak de tar i bruk for å iverksette strategien og nå målsetningen. Hoveddelen (mål og strategier) er igjen bygd opp av ulike delkapitler som representerer ulike typer interessenter, ulike areal og/eller ulike utfordringer. Disse vil naturligvis ikke være isolerte, slik at noen delkapitler må sees i sammenheng med hverandre. Det er forsøkt i teksten å referere i delkapitler om det er spesielt relevant også for andre delkapitler.

I utkastet til naturmangfoldplan er det valgt å trekke fram noen eksempler på natur og arter i planen. Disse eksemplene har ikke mål eller strategier knyttet til seg, men er en anledning til å skape fokus på regionalt viktige eller vanlige arter og natur i våre kommuner. Noen tema vil omhandle kyst, som kun er direkte relevant for Halden. Her kommer det interkommunale perspektivet eksempelvis inn, hvor tiltak i Aurskog-Høland på vannkvalitet, vil kunne ha effekt også på det biologiske mangfoldet i Iddefjorden i Halden. I motsatt retning vil tiltak knyttet til oppvandringsmuligheter for ål i Halden, kunne reetablere bestanden av ål i Marker kommune. Vedlegget «Oppsummering av mål og strategier, med forslag til tiltak» gir en oversikt over det en har valgt å sette fokus på i denne første planen om naturmangfold.

Tverrfaglighet

I FNs bærekraftsmål, som alle fire kommunene har lagt til grunn for sitt arbeid i planlegging og utvikling, er det siste og 17. «Samarbeid for å nå målene» viktig. Dette handler om det som kreves for at de seksten andre målene skal nås, det vil si samarbeid og ansvar for helheten, gjennom styrking av blant annet virkemidlene som trengs for å gjennomføre arbeidet.

Figur 1: Grafisk fremstilling av bærekraftsmålene i kakediagram. Kilde: Stockholm Resilience Centre ved Stockholm University

For å visualisere bærekraftsmålene som noe annet enn en plukklister av mål, er det

utviklet en figur som viser retning på hvordan en skal jobbe strategisk med disse målene. Figuren fra Rockström & Sukhdev (2016) er lagt opp som en etasjekake, hvor 16 bærekraftsmål støtter opp om hverandre. Størrelsen på kake-bitene og hvor de er plassert symboliserer blant annet viktigheten deres for helhetens stabilitet og behov for fokus. For eksempel er de nederste kakene vitale for bærekraft, målene om klima, natur og biologisk mangfold (Biosfæren). Uten disse vil kaken ramle sammen. Størrelsen viser til hvor mye innsats som trengs for å oppnå de målene. I motsatt ende, på toppen, har vi de økonomiske bærekraftsmålene, som trenger mindre innsats og er stabile, så lenge de under er på plass. I midten er mål knyttet til samfunn og fordeling av ressurser. Som en ryggmarg gjennom alle målene er mål 17, som skal koordinere og sørge for samhandling mellom målene. Denne planen kan være et eksempel som tar for seg noen av de målene med størst behov, og legge grunnlag for hvordan arbeidet med de andre målene bør innrette seg for å bidra til bærekraft.

Etikk og samfunn, herunder omdømme

Både nasjonalt og internasjonalt har det blitt et økende fokus på naturmangfold. Nasjonale vernestrategier, kartlegginger og regnskap er nylig introdusert eller er under utarbeidelse, for å svare ut forpliktelser Norge har deltatt å utarbeide i naturavtalen fra Montreal i 2022. Også i lokalsamfunnene er det blitt mer fokus på det å ivareta nærskogene, artsmangfold i hager, badevannskvalitet, fiskemuligheter og mye annet knyttet til natur og artsmangfold. En økende bruk av naturområdene skaper også en økende interesse for å ivareta disse verdiene.

Norges forpliktelser løses ikke av staten alene. Kommunene sitter med en nøkkelrolle som arealforvalter i sin kommune. Det her vært flere mediesaker som setter spørsmål ved kommunenes evne til å ha dette ansvaret, grunnet mange dispensasjonssaker og mange tilfeller hvor naturområder kobles fra sine økosystemer gjennom seksjonering og isolering. Ved å legge til grunn en plan med målsetninger om å ivareta viktige naturområder, som kommunen er satt til å forvalte, vil dette være et viktig verktøy i å vise sin handlekraft og evne til bærekraftig arealforvaltning.

Vi ser fram til dine innspill.

Med hilsen

Ann Kristin Halvorsrud
Miljøvernkonsulent

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Vedlegg

Utkast Naturmangfoldsplan 24.01.2024 1429099 08.03.2024

Mottakere

Birdlife Norge Avdeling Østfold c/o Rebecca Benedicte 1580 Rygge
Solhaug Smed Grønvolds vei
18

Mottakere

Dnt Indre Østfold	Postboks 629 Torget	1833	Askim
Eidsberg Og Marker	c/o Marius Nicolaisen	1850	Mysen
Birøkerlag	Skofterudveien 26		
Eidsberg Omegn Jeger- Og	c/o Jan-Erik Jensegg Olaf	1850	Mysen
Fiskerforening	Funderuds vei 19		
Forum For Natur Og Friluftsliv (fnf)	c/o Norsk Friluftsliv Postboks 9215 Grønland	0134	Oslo
Glommen Mjøsen Skog Sa	Postboks 1329	2405	Elverum
Haldenvassdragets	C/o Akershus Energi AS	2000	Lillestrøm
Brukseierforening	Brogata 7		
Haldenvassdragets	Storgata 55	1870	Ørje
Kanalselskap As			
Indre Østfold Kommune	Postboks 34	1861	Trøgstad
Indre Østfold Sopp -Og	c/o Gulluzar Darisiro	1870	Ørje
Nyttevekstforening	Molteveien 11		
Jens Andreas Slevigen Due	Damholtveien 1323	1870	ØRJE
Ks-Kommunesektorens	Postboks 1378 Vika	0114	Oslo
Organisasjon			
Marker Orienteringslag	c/o Hans Einar Sætra Festningsveien 15	1870	Ørje
Marker Skogeierlag	Storgata 55	1870	Ørje
Mattilsynet	Felles postmottak Postboks 383	2381	Brumunddal
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	Trondheim
Motvind Østfold	c/o Kristin Brath Lyngveien 5	1870	Ørje
Müller-Sars Biologiske Stasjon	Engebret Soots vei 13	1870	Ørje
Ørje			
Mysen Og Marker Hagelag	c/o Arnhild Knutsen Kapellveien 14	1850	Mysen
Naturbruksalliansen	c/o Utmarksforvaltningen AS Storgata 55	1870	Ørje
Naturvernforbundet I Østfold	Kirkegaten 31B	1632	Gamle Fredrikstad
Norges Bondelag	Postboks 9354 Grønland	0135	Oslo
Norges Jeger- Og	Postboks 31	1891	Rakkestad
Fiskerforbund Østfold			
Norges Vassdrags- Og	Postboks 5091 Majorstua	0301	Oslo
Energidirektorat (nve)			
Norsk Bonde- Og	Akersgata 41	0158	Oslo
Småbrukarlag			
Norskog	Postboks 123 Lilleaker	0216	Oslo
Rakkestad Kommune	Postboks 264	1891	Rakkestad
Rødnes Idrettslag	c/o Stine Mari Degnes Østre Rødnesveien 733	1870	Ørje
Sabima	Mariboies gate 8	0183	Oslo
Sven Ole Nasset	Anonbyveien 44	1870	ØRJE
Viken Skog Sa	Postboks 500 Sentrum	3504	Hønefoss
Visit Indre Østfold			
Ørje Idrettslag	c/o Ørje Regnskapskontor Idrettsveien 42	1870	Ørje
Østfoldmuseene	Gamlebygata 8	1721	Sarpsborg